

mmetider kommer jeg også til at tænke på –
hvad andre børn mon tænker på –
ligger og venter

NÅR VOKSNE KRÆNKER

– OM SEKSUELLE OVERGREB
PÅ BØRN OG UNGE

2014

Red Barnet
Save the Children Denmark

INDHOLD

Hvad er et seksuelt overgreb?

3	Viden er det bedste våben	11	Den barnlige seksualitet
6	Det strafbare overgreb	11	De seksuelle teenagere
6	Det psykologiske overgreb	11	Hvorfor sker seksuelle overgreb?
7	Har han rørt ved dig?	12	Ikke to krænkere er ens
7	Særlige risikozoner	12	Et samfundsproblem?
7	Internettet – et frit mødested	13	Børn i farezonen
8	Billeder af seksuelle overgreb på børn	13	Handicappede – en særlig risikogruppe
8	Usikkert omfang	13	Vores lille hemmelighed
9	Den uhyggelige mand nede i nummer 10	13	Groomingens elementer
9	Hvem er de pædofile?	14	Et skridt i den rigtige retning
9	Hebefil – en oversat betegnelse	15	Gode råd til dig, som omgås børn og unge
10	Kvinder kan også krænke		
10	Når børn krænker børn		

Sommetider kommer jeg også til at tænke på, hvad andre børn mon tænker på – mens de ligger og venter

Red Barnet er en del af Save the Children – verdens største uafhængige børnerettighedsorganisation. Red Barnet kæmper for børns rettigheder og giver akut og langsigtet hjælp til udsatte børn i Danmark og resten af verden.

Udgivet af Red Barnet 2011
Opdateret udgave 2014
Tekst: Betina Rangstrup
Redaktion: Kuno Sørensen,
Louise Dyring, Marianne Eriksen
og Janne Tynell

Foto:
Carsten Ingemann/DAS BÜRO
og Jan Grarup/ DAS BÜRO

Design og produktion:
Westring kbh

Red Barnet
Rosenørns Allé 12,
1634 København V
Telefon 3536 5555
redbarnet@redbarnet.dk
Giro 540-4312
www.redbarnet.dk

VIDEN ER DET BEDSTE VÅBEN

Seksuelle overgreb på børn er i stigende grad kommet i mediernes søgelys. Det er positivt for kampen mod overgreb - men langt fra nok. Både forældre og fagfolk, der dagligt omgås børn, har brug for viden og redskaber for at kunne handle og give børn den beskyttelse, de har ret til.

Viden er det bedste våben, når man fagligt og personligt skal forholde sig til seksuelle overgreb – både forebyggende, ved mistanke eller måske i en helt konkret sag.

I dette hæfte får du en bred introduktion til, hvad seksuelle overgreb på børn er. Hæftet er det første af fire hæfter henvendt til voksne. De to næste hæfter sætter fokus på, hvad man kan gøre, når mistanken om et overgreb opstår og på, hvordan man skal forholde sig, når mistanken bliver til en konkret sag. Det fjerde hæfte handler om it-relaterede seksuelle overgreb. Når billeder går verden rundt.

Red Barnet håber, at dette opslagsværk kan støtte forældre og fagfolk i kampen mod seksuelle overgreb på børn.

Mimi Jakobsen

generalsekretær i Red Barnet.

Pludselig blev hans
kærlighed helt forkert.
Han kyssede mig, som
om jeg var en voksen

Hvad er et seksuelt overgreb?

DET STRAFBARE OVERGREB

Ifølge Straffeloven kan et seksuelt overgreb mod et barn eller en ung være:

- Samleje eller andet seksuelt forhold med børn under den seksuelle lavalder (<15 år)
- Samleje eller andet seksuelt forhold mellem unge under 18 år og ældre familiemedlemmer/søskende (incest)
- Samleje eller andet seksuelt forhold mellem unge under 18 år og adoptivforældre, plejeforældre eller andre opdragere eller undervisere
- Samleje eller andet seksuelt forhold med unge under 18 år, hvis det udløser betaling (prostitution)
- Brug af børn og unge under 18 år som pornomodeller
- Blufærdighedskrænkelse af børn og unge under 18 år (beføling, blottelse eller sjofelt sprog)
- Voldtægt af børn og unge under 18 år.

DET PSYKOLOGISKE OVERGREB

Udover teksten i lovgivningen bør man også definere et seksuelt overgreb ud fra dets psykologiske konsekvenser. Eksempelvis er det ifølge loven strafbart, når en 14-årig har sex med sin 21-årige kæreste, selvom det psykologisk set ikke kan betragtes som et seksuelt overgreb. De to unge mennesker er måske ligebyrdigt forelskede og har sex, uden at det handler om den 21-åriges udnyttelse af en mindreårig. I en sådan situation vil der derfor ikke være tale om et psykologisk overgreb. Til gengæld vil et ikke-strafbart overgreb omvendt kunne kaldes et psykologisk overgreb. Det kan f.eks. være, hvis en 21-årig mand danner et venskab med en 15-årig på internettet for senere at overtale ham eller hende til sex. Selvom det seksuelle forhold ikke er strafbart, kan det i høj grad opleves som et psykologisk overgreb for den 15-årige.

Udadtil var min far en forgudet person. Han var et dobbeltmenneske

HAR HAN RØRT VED DIG?

Seksuelle overgreb behøver ikke indebære fysisk kontakt. Seksuelle handlinger uden fysisk kontakt kan både være et strafbart og et psykologisk overgreb.

Ikke-fysiske seksuelle overgreb kan være at:

- vise barnet pornografisk materiale
- blotte sig for barnet
- tvinge barnet til at overvære seksuelle handlinger
- fotografere/filme barnet i seksuelle stillinger
- belure barnet
- fortælle barnet om sine seksuelle fantasier

SÆRLIGE RISIKOZONER

Der findes ikke præcise statistikker, der viser, hvor størstedelen af seksuelle overgreb foregår. Men man ved, at en relativt stor andel sker i familien eller i den nærmeste omgangskreds, mens en langt mindre andel sker i daginstitutioner,

skoler eller sport- og fritidssammenhænge. Det kan dog være en falsk tryghed at tale om særlige risikozoner for seksuelle overgreb. De kan finde sted alle steder, hvor børn og voksne omgås hinanden, og nogle gange der hvor man mindst venter det. Seksuelle overgreb kan også finde sted, uden der er voksne til stede, f.eks. når børn og unge krænker hinanden.

INTERNETTET – ET FRIT MØDESTED

De digitale medier og internettet har åbnet nye muligheder for, at seksuelle overgreb kan finde sted. Mange voksne har svært ved at forholde sig til det sociale samvær, der foregår online. De sociale møder og venskaber, der opstår f.eks. på internettet, foregår derfor ofte uden indblanding fra voksne omsorgspersoner.

Seksuelle krænkelser gennem digital kommunikation kan både ske børn og unge imellem og fra en voksen med seksuel interesse i børn eller unge. De seksuelle krænkelser kan være sporadiske, f.eks. tilfældige møder med grænseoverskridende og seksualiserende henvendelser. Men de kan også ske som del af en længerevarende opbygning af venskab, hvor en krænker

til sidst får ofret til at indvillige i forskellige seksuelle aktiviteter. Dette kan være gennem et møde 'in real life', men det kan også ske gennem et webcam. En seksual krænker kan true med at bruge billeder og videoer optaget på webcam til at krænke yderligere ved f.eks. at offentliggøre dem på internettet eller sende dem til ofrets venner. Truslen om offentliggørelse kan bruges til at manipulere ofret til at gå endnu længere i den seksuelle relation.

BILLEDER AF SEKSUELLE OVERGREB PÅ BØRN

Det er ulovligt at distribuere pornografi og pornografiske billeder med børn og unge under 18 år. Men den nye digitale billedteknologi og de omfattende muligheder for deling på internettet har desværre gjort billeder af seksuelle overgreb på børn til en stor og voksende industri. Aldrig før er der fremstillet så mange pornografiske og erotiske billeder med børn som nu. FN anslår, at der hvert øjeblik er 750.000 mennesker i verden, der ser på billeder af seksuelle overgreb på børn på nettet, og mange er villige til at betale for det. Politiet samarbejder internationalt og nationalt om at bekæmpe ulovlighederne. Red Barnet har siden 1998, i samarbejde med Rigspolitiet, varetaget den danske hotline mod pornografi med børn, hvor borgere kan anmelde ulovlige billeder af børn på internettet. Læs mere på redbarnet.dk/anmeld

USIKKERT OMFANG

Ligesom der ikke findes præcise tal for, hvor seksuelle overgreb foregår, findes der heller ikke sikre tal for omfanget af seksuelle overgreb. Mange seksuelle overgreb bliver aldrig anmeldt, og man kan derfor ikke vurdere omfanget ud fra tal hos kommuner og politi alene. Der er lavet flere spørgeskemaundersøgelser, men her kan det være svært at definere, hvornår noget skal kaldes et seksuelt overgreb. I en spørgeskemaundersøgelse blandt 9. klasses elever angiver 2 % af drengene og 7,8 % af pigerne, at de har haft seksuel kontakt med en voksen, inden de var fyldt 15 år*. Heraf angav kun 12 % af drengene og 28,5 % af pigerne, at de oplevede det som et seksuelt overgreb. At seksuelle overgreb ofte afhænger af en subjektiv vurdering hos ofret, bidrager til, at præcise omfangstal er svære at opnå.

* En voksen blev defineret som én, der var fem eller flere år ældre end den unge selv.

I en stor dansk spørgeskemaundersøgelse blandt elever i 9. klasse var 8,5 % af drengene og næsten 30 % af pigerne inden for et år blevet opfordret på internettet af nogen, de ikke kendte, til at sende frække billeder/film af sig selv. En meget stor andel af både piger og drenge (>40 %) havde mødt personer i virkeligheden, som de havde lært at kende på nettet. 3,5 % af drengene og 2,3 % af pigerne havde i forbindelse med disse møder haft ubehagelige seksuelle oplevelser. (Kilde: Unges Trivsel 2008)

I begyndelsen skulle jeg tilfredsstillende ham ved hjælp af hånd og mund. Han har altid brugt mig som en selvfølgelighed

DEN UHYGGELIGE MAND NEDE I NUMMER 10

Forestillingen om den typiske seksuelle krænker som børnelokkertypen med fedtet hår og trenchcoat er sjældent i overensstemmelse med virkeligheden. Faktum er, at disse typer sjældent får lov til at være sammen med børn og derfor - selv hvis de ville - ikke har mange muligheder for at begå et seksuelt overgreb. I stedet må man erkende, at voksne, der på et tidspunkt begår seksuelle overgreb på børn og mindreårige, er en meget broget gruppe af mennesker.

HVEM ER DE PÆDOFILE?

Pædofil er en klinisk diagnose, som anvendes på voksne, der har en vedvarende og eksklusiv seksuel præference for børn. Begrebet bruges ofte forkert om alle voksne, der har begået eller vil begå seksuelle overgreb mod mindreårige. I langt de fleste tilfælde er det ikke en afvigende seksualitet men andre psykologiske og sociale forhold, der får en voksen til at begå seksuelle overgreb.

En misvisende anvendelse af begrebet pædofil skaber ikke kun forvirring om, hvad seksuelle overgreb på børn handler om - det er også med til at stigmatisere området. Langt de fleste seksuelle krænker af børn ville have foretrukket en voksen seksualpartner. Og mange af de diagnosticerede pædofile lever med deres afvigende seksualitet uden nogensinde at begå et overgreb. Man kunne med fordel blive bedre til at skelne mellem en pædofil person og et pædofilt overgreb, idet de to ting ikke nødvendigvis betinger hinanden.

HEBEFIL – EN OVERSET BETEGNELSE

Psykologer og læger er begyndt at tale om nødvendigheden af at skelne mellem begreberne

pædofili og hebefili. Hvor den pædofile seksualitet eller det pædofile overgreb retter sig mod børn før puberteten, retter den hebefile seksualitet eller det hebefile overgreb sig mod børn, der lige er blevet kønsmodne - dvs. teenagere.

Det er vigtigt at skelne mellem de to kategorier, fordi de indeholder nogle forskellige mekanismer, og dermed også skal forebygges og behandles forskelligt. F.eks. er den hebefiles interesse ikke på samme måde som pædofili biologisk afvigende, da en teenager netop er kønsmoden. Interessen er dog stadig psykologisk og socialt afvigende, da der er tale om en interesse for den meget mere seksuelt uerfarne og psykologisk umodne teenager, som ikke kan indgå ligebyrdigt i det seksuelle forhold. En hebefil krænker kan dog bruge det biologiske aspekt til at overbevise sig selv om, at den seksuelle interesse og/eller relation er helt normal - og ikke handler om overgreb.

KVINDER KAN OGSÅ KRÆNKE

Nogle kvinder begår også seksuelle overgreb, men disse er oftere tabubelagte og opdages sjældnere. Det skyldes, at kvinder lettere end mænd kan være i tæt berøring med børn, uden at andre får mistanke om overgreb. Samtidig har drenge ofte særligt svært ved at erkende overgrebene. De føler sig ofte selv skyldige og har svært ved at anmelde den kvindelige krænker. Kulturelt er det sværere for drenge at forene sig med en offeridentitet, og der findes en dominerende forestilling om, at en kvinde ikke kan begå overgreb på en dreng - uden at han selv har villet det.

Der findes også eksempler på, at kvinder krænker piger - f.eks. en lesbisk sportstræner, der har manipuleret én eller flere piger til seksuelle aktiviteter.

Jeg skulle tage mig af hende som en voksen mand og røre ved hende på en trøstende måde

En opgørelse fra norske incestcentre viser, at 10 % af alle henvendelser var om overgreb fra en kvinde. Blandt de mandlige ofre rapporterede 25 %, at de havde været udsat for en kvindelig krænkelse. (Bufdir Norge 2010)

NÅR BØRN KRÆNKER BØRN

Børn og unge kan også udvise seksuelt grænseoverskridende adfærd overfor andre børn. Når begge parter er under 15, er der ikke tale om strafbare overgreb, men derfor kan det godt være psykologiske overgreb. Og den seksuelt grænseoverskridende adfærd har negative konsekvenser for begge børn. Ofte er børn, der udviser seksuelt grænseoverskridende adfærd, og unge sårbare og har forskellige typer af omsorgssvigt i bagagen. Undersøgelser peger på vold i hjemmet som en særlig risikofaktor for udviklingen af seksuelt krænkende adfærd hos børn og unge, mens det kun er 20 % af de børn, der selv har været udsat for seksuelle overgreb, der krænkelse andre børn. (Strange 2006)

I en dansk spørgeskemaundersøgelse blandt 9.klasses elever angiver 18 % af pigerne og knap 5 % af drengene at have haft uønskede seksuelle erfaringer med jævnaldrende. (Unge Trivsel 2008)

DEN BARNLIGE SEKSUALITET

For at forstå seksuelle overgreb er det nødvendigt at forstå den barnlige seksualitet. Hvis man ikke anerkender, at børn rummer en seksualitet, kan det være svært at forstå, hvordan seksuelle overgreb kan foregå uden fysisk tvang og vold. Men hvis man tror, at børns seksualitet er den samme som en voksenseksualitet, kan det være svært at forstå det store traume, som et seksuelt overgreb medfører for barnet.

Ligesom barnets psyke er barnets seksualitet umoden, og dens udvikling er afhængig af den betydning, vi som voksne giver barnets oplevelser i verden. Barnets umodne seksualitet udtrykker sig blandt andet gennem leg, hvor den er en del af det normale forsøg på at forstå og nærme sig de voksnes verden. Ligesom det ikke svarer til et ønske om eller parathed til at gå i krig, når børn leger soldater, så svarer det heller ikke til et ønske om at gå i seng med mænd, når små piger imiterer seksuel adfærd og f.eks. vrider sig som de kvindelige sangere og dansere i musikvideoer. De kopierer naivt – og uden underliggende seksuelle følelser – de sociale spil, som de kan se større børn og voksne gå op i.

Det seksuelle overgreb traumatiserer barnet, fordi det ikke er parat til at forstå dets betydning – hverken kropsligt eller socialt. Den seksuelle relation sker udelukkende på den voksne krænkelses præmisser, og barnets kropslige oplevelse

af overgrebet dikteres af den voksne. Dette kan blandt andet handle om, at den voksne fortæller barnet, at "det er rart", og at barnet "godt kan lide det". At krænkeren på forskellige måder manipulerer barnet til at hemmeligholde overgrebene, fratager yderligere barnet muligheden for at give oplevelsen mening i forhold til resten af dets hverdag og verdensforståelse. Krænkeren vil desuden ofte fortælle barnet, at den seksuelle relation er helt normal, og derfor bliver den blandet sammen med den normale omsorg, som barnet forventer fra de voksne, der omgiver det.

DE SEKSUELLE TEENAGERE

Når man taler om børn og unges seksualitet, bliver det væsentligt at skelne mellem den barnlige, umodne seksualitet og den udvikling mod en voksenalder, som begynder i puberteten. Én af teenagealderens store opgaver er netop at udvikle den voksne – og også den seksuelle – identitet. Mange teenagere er seksuelt aktive i en tidlig alder og har seksuelle relationer til hinanden. Det er en helt naturlig del af unges udvikling. Men når vi taler om seksuelle overgreb, bliver det nødvendigt at forholde sig til dette aspekt.

Som nævnt er der forskel på det pædofile og det hebefile overgreb, hvor det hebefile overgreb er et seksuelt overgreb på en mindreårig, som er kommet i puberteten. Overgrebet er derfor ikke biologisk afvigende, men må i stedet defineres ud fra dets psykologiske aspekter. Måske er den mindreårig allerede seksuelt nysgerrig eller aktiv over for jævnald-

rende, hvilket den seksuelle krænker kan benytte som argument for, at den seksuelle relation ikke er forkert. Dette forstærkes af, at vortids teenagere i høj grad iscenesætter sig selv på en seksuel måde i både deres adfærd, påklædning og sprog.

Teenageres store seksualisering af sig selv hører med til deres udvikling og stræben mod en seksuel identitet. Men selv om den kan ligne, repræsenterer den ikke en moden voksen seksualitet. En voksen med seksuel interesse i mindreårige kan både misledes af og udnytte teenagerens seksualisering af sig selv. Krænkeren kan bilde sig selv ind, at den seksuelle relation er ligebyrdig, men kan – for at opnå den seksuelle relation – samtidig udnytte den mindreåriges blanding af umodenhed og higen efter seksuelle erfaringer.

I sjældne tilfælde kan en teenager over 15 år have en seksuel relation til en voksen, uden der er tale om et seksuelt overgreb. Særligt hvis der er tale om yngre voksne, f.eks. en 20-årig, kan begge parter rent faktisk være seksuelt og psykologisk jævnbyrdige i den seksuelle relation, som de ikke selv oplever som et overgreb. Når det handler om teenagere, kræver det derfor altid en vurdering af den enkelte sag at afgøre, hvorvidt der er tale om et seksuelt overgreb.

HVORFOR SKER SEKSUELLE OVERGREB?

Hvis der var en simpel forklaring på, hvorfor nogle mennesker ender med at begå seksuelle overgreb, ville problemet være nemt at bekæmpe. Seksualiteten er en vigtig del af den menne-

skelige natur, og seksuelle overgreb sker som andre psykiske og fysiske overgreb af mange forskellige årsager.

IKKE TO KRÆNKERE ER ENS

Ligesom seksuelle overgreb begås af mange forskellige årsager, er det også meget forskellige mennesker, der ender med at krænke seksuelt. Hos nogle handler det om behovet for intimitet, hos andre er det seksuelle behov dominerende, og hos andre igen er det et behov for at have magt over et andet menneske.

Psykologisk forskning har derfor heller ikke givet et entydigt billede af den typiske seksuelle krænker, men peger i stedet på én eller flere forskellige psykologiske og sociale faktorer, der kan spille ind i udviklingen af den krænkende adfærd:

- Følelsesmæssig umodenhed
- Lavt selvværd
- Dårlige sociale færdigheder
- Antisociale personlighedstræk
- Dårlig evne til indlevelse i andres behov (empati)
- Problemer med at skabe intime og seksuelle forhold til andre voksne
- Selv at have været udsat for vold og/eller seksuelle overgreb i barndommen
- Skilsmisse
- Arbejdsløshed
- Misbrug af alkohol og stoffer.

ET SAMFUNDSPROBLEM?

Seksuelle overgreb er ikke samfundets skyld. Men det er heller ikke bare nogle 'forkerte' og amoralske menneskers skyld. Seksuelle overgreb er som andre typer af overgreb et sørgeligt produkt af menneskelige relationer, som samfundet enten kan være med til at mindske eller fremme. For at beskytte børn mod seksuelle overgreb er det derfor vigtigt at tage fat i de forhold i vores samfund, som også påvirker området. Det kan f.eks. være:

Det skete 10-12 gange fra jeg var omkring fem år, til jeg var cirka ni år

- Bekæmpelse af tabuiseringen af overgreb
- Udvikling og formidling af viden om overgreb
- Forbedring af seksualundervisningen og oplysningen til børn og unge
- Afklaring af procedurer ved mistankesager
- Bedre muligheder for psykologisk rådgivning og hjælp til både ofre, krænker og pårørende
- Bekæmpelse af it-relaterede seksuelle overgreb
- Mere effektive kommunale indsatser over for familier med omsorgssvigt og vold

BØRN I FAREZONEN

Alle børn kan blive ofre for seksuelle overgreb, men de ressourcetsvage børn er især i farezonen. Børn, som måske mangler tryghed hjemmefra eller er ensomme. Disse børn er særligt modtagelige over for den kontakt og omsorg, som den voksne krænker bruger til at opnå den seksuelle relation, og de er nemmere at manipulere med løgne og trusler. Samtidig kan det være svært

for omgivelserne at opdage, at et ressourcetsvagt barn er offer for seksuelle overgreb, da de maskeres af mere tydelige problematikker som f.eks. en alkoholiseret forælder.

HANDICAPPEDE

Der er i de senere år kommet større fokus på børn og unge med handicap som en særlig risikogruppe for seksuelle overgreb. Desværre har der ikke i Danmark været megen forskning på området, men flere udenlandske undersøgelser peger på, at børn og unge med handicap har to til tre gange større risiko for at blive udsat for et seksuelt overgreb end børn og unge uden

handicap. Børn og unge med handicap udsættes både for overgreb fra andre med handicap men også fra omsorgspersoner som f.eks. familie og plejepersonale. Børn og unge med handicap er ofte mere sårbare over for overgreb, både fordi de er mere afhængige af at tilpasse sig de mennesker, der støtter eller plejer dem, og fordi de på grund af deres handicap kan have sværere ved at forstå eller fortælle andre om overgrebet. Ofte vil signaler på mistrivsel kunne forklare med barnets handicap, og mistanker om overgreb kan derfor lettere ignoreres.

VORES LILLE HEMMELIGHED

Det kan være svært at forstå, hvordan seksuelle overgreb kan ske, uden at nogen opdager det, og uden at ofret fortæller det til nogen. Grooming er et relativt nyt begreb, som indeholder en del af forklaringen. Grooming er den manipulerende relationsopbygning, krænkeren benytter sig af før, under og efter overgrebene. En vigtig del af groomingen er, at ofret selv føler sig skyldig i overgrebene og skammer sig over dem.

GROOMINGENS ELEMENTER

1. Udvalgelsen: Her kan krænkeren skabe en indledende kontakt til ofret. Denne kan enten være til stede på forhånd eller ske tilfældigt, og en meget målrettet krænker kan måske indlede kontakt til et barn gennem et frivilligt job i en fritidsklub eller via internettet. Mange krænker fortæller, at de let har kunnet spotte sårbare børn.

2. Venskab og tillid: Her etableres en god og positiv kontakt til barnet. Krænkeren kan blive en særlig opmærksom, omsorgsfuld, lyttende, trøstende og støttende voksen og kan på den måde få en meget stor betydning i barnets liv.

Min verden sank i grus, fordi mit verdensbillede, billedet af mit barndomshjem og af min far gik i stykker

3. ”Noget for noget”: Efter en periode begynder krænkeren gradvist at stille krav til barnet – krav om, at barnet skal gøre noget til gengæld for den voksnes omsorg. Krav, som i starten kan virke rimelige, men som gradvist bliver mere og mere seksuelle. Krænkeren vil typisk true med, at barnet vil miste det gode venskab eller de andre fordele, barnet har ved kontakten med krænkeren. Der bliver i nogle tilfælde brugt pornografiske billeder af børn til at overbevise barnet om, at sex mellem børn og voksne er helt i orden.

4. Efter det første overgreb: Krænkeren kræver, at barnet tier stille om oplevelserne ”som vores lille hemmelighed”. Krænkeren kan også komme med trusler om, hvad der vil ske, hvis barnet fortæller om det til andre. Det kan være, at de begge kommer i fængsel, eller at barnets mor vil blive slået ihjel. Krænkeren vil også forsøge at formulere sig sådan, at barnet føler både skyld og ansvar i forhold til de overgreb, der foregår. Krænkeren vil understrege det ”frivillige” aspekt: ”Du ville jo godt være med til det i går og også i sidste uge. Jeg tror faktisk, at du godt kan lide det!”

5. Grooming af omgivelserne: Det er også nødvendigt for krænkeren at skaffe sig det nødvendige frirum og alibi i forhold til omgivelserne. Krænkeren kan bortforklare forskellige af sine bekymringsvækkende handlinger med barnet på en måde, så han eller hun fremstår som en meget omsorgsfuld og tillidsvækkende voksen.

ET SKRIDT I DEN RIGTIGE RETNING

Forebyggelse er det bedste våben i kampen mod seksuelle overgreb. Alle voksne, der til dagligt omgås børn og unge, må tage del i det forebyggende arbejde. Hvis du har læst dette informationsmateriale, har du allerede taget det første skridt i den rigtige retning. En større viden og øget opmærksomhed på det tabubelagte område vil nemlig ikke kun gøre det nemmere at opdage seksuelle overgreb men også gøre det sværere for en potentiel krænker at begå overgreb.

Det er kriminelt at manipulere et barn med henblik på at udnytte det seksuelt – også selvom de seksuelle overgreb ikke bliver til virkelighed. I 2009 blev den første principielle dom afsagt, da en 73-årig mand fik en måneds ubetinget og to måneders betinget fængsel for grooming af en 13-årig pige over internettet. Han var mødt op for at udnytte den 13-årig pige seksuelt, men reelt var den unge pige en voksen journalist, som havde arbejdet undercover i mere end et år for at afsløre seksuelle krænkere på nettet. Dommen sender et vigtigt signal til potentielle krænkere, der forsøger at få kontakt med børn via nettet. Red Barnet har i flere år været fortalere for, at groomingprocessen, dvs. voksnes forsøg på at lokke, manipulere og forføre børn til sex, betragtes som en kriminel handling.

Men der er naturligvis tale om en hårfin balance. For det er vigtigt, at forældre og fagfolk ikke ser seksuelle overgreb overalt og skaber en stemning af mistro, f.eks. omkring tætte relationer mellem børn og voksne. På trods af en solid viden på området er det altid svært at vide, om tegn på mistrivsel eller afvigende adfærd er tegn på seksuelle overgreb. Og man må træde varsomt, da falske beskyldninger kan have store negative konsekvenser for de involverede parter.

Den bedste måde, hvorpå man kan forebygge seksuelle overgreb, er ved at skabe et miljø omkring barn-unge-voksen relationer, hvor der er nærvær og åbenhed om de ting, der er svære. I et sådant miljø har overgreb og andre typer af mistrivsel nemlig ringe kår for at trives upåagtet.

GODE RÅD TIL DIG, SOM OMGÅS BØRN OG UNGE

- Tilbring tid med børnene og de unge, og vis, at du interesserer dig oprigtigt for dem, deres verden, ideer og følelser.
- Skab en atmosfære i familie, institution mv., hvor man kan tale åbent om følelser, hvis man er blevet ked af det, eller nogen har opført sig på en måde, som har været ubehagelig.
- Lær børn og unge at sætte grænser og at respektere hinandens grænser – både fysisk og psykisk. Udvis selv respekt for deres kroppe og grænser for berøring.
- Lær børn og unge at sige fra over for ting, som gør dem utrygge eller bange. Skab et netværk, hvor de føler sig trygge både i og uden for hjemmet.
- Tal med børn og unge om forskellen på 'gode' og 'dårlige' hemmeligheder.
- Vis mod til at tage dialogen op med andre voksne om, hvordan man omgås børn og unge, hvis man ser noget, man ikke kan stå inde for.
- Tal med børn og unge om deres dagligdag og de ting, de oplever. Man skal ikke tvinge børn og unge til at fortælle voksne om alt, hvad de laver. Men hvis man udviser en generel interesse og åbenhed uden at være anmassende, er der større chance for, at de fortæller om negative oplevelser som f.eks. grænseoverskridende adfærd.
- Vis interesse og tal med børn om den verden, de bevæger sig i på internettet. Tal om både mulighederne og faldgruberne – f.eks. hvad der kan ske, når barnet deler billeder af sig selv eller personlige oplysninger så som telefonnummer og postadresse.

Klik ind på

www.redbarnet.dk/henvisninger
og find oplysninger om steder,
hvor du kan hente yderligere
hjælp og rådgivning.

Red Barnet
Save the Children Denmark